

BILTEN FINHED PROJEKTA

Izdanje br. 2

01/07/2013

FINANCING *Higher* ED

U ovom broju:

Finhed na Trendu	P.1
Studijska poseta Batu	P.2
Finansiranje visokog obrazovanja u Crnoj Gori	P.3
Aktivnosti u narednom periodu	P.4
O EUROSTUDENT-u	P.5

ŠTA JE FINHED PROJEKAT?

„Ka održivom i jednakopravnom finansiranju visokog obrazovanja u Bosni i Hercegovini, Crnoj Gori i Srbiji“ (Towards sustainable and equitable financing of higher education in Bosnia and Herzegovina, Montenegro and Serbia) ili skraćeno FINHED je projekat koji se realizuje u okviru progama TEMPUS Evropske unije i regionalnog je karaktera. Projekat ima za cilj da doprinese efikasnijem, efektivnijem i jednakopravnijem sistemu finansiranja visokog obrazovanja u zemljama Bosni i Hercegovini, Crnoj Gori i Srbiji. Konkretnije, u okviru projekta se nastoji da se najpre sveobuhvatno analiziraju postojeći modeli sistemskog i institucionalnog finansiranja, kao i dostupnosti i jednakopravnosti visokog obrazovanja u ovim zemljama. Ovo, između postalog i podrazumeva da će u okviru ovog projekta naše zemlje po prvi put učestvovati u međunarodnoj komparativnoj studiji o socijalnoj dimenziji u visokom obrazovanju – [EUROSTUDENT](#).

U drugoj fazi projekta, partneri će, zajedno sa drugim relevantnim akterima u domenu visokog obrazovanja, raditi na razvoju sistemskog (“policy”) okvira za obezbeđivanje efikasnijeg, efektivnijeg i jednakopravnijeg sistema visokog obrazovanja u ove tri zemlje, kao i na razvoju modela institucionalnog finansiranja koji se zasnivaju na pametnoj diverzifikaciji izvora prihoda. Paralelno sa ovim aktivnostima, partneri iz regiona će se upoznavati sa postojećim politikama i praksama u zemljama EU, a pre svega zemalja iz kojih dolaze partneri na projektu – Belgije, Engleske, Finske i Slovenije.

Projekat spada u kategoriju takozvanih strukturnih projekata, što znači da u njemu pored univerziteta učestvuju i sva nadležna ministarstva iz regiona.

Projekat će trajati do oktobra 2015. godine.

IMPRESSUM

BILTEN FINHED PROJEKTA
Izdanje drugo
01/07/2013

Izdavač

**Dr Nevenka ŽARKIĆ
JOKSIMOVIĆ**

--

Koordinator projekta

KONTAKT

Miloš MILOSAVLJEVIĆ

Administrativni Koordinator
Univerzitet u Beogradu | Srbija

--

A: Jove Ilića 154, 11000 Beograd
E: secretariat@finhed.org

FINHED NA KONFERENCIJI TREND

Ekspertska grupa projekta FINHED održala je sastanak 18. i 19. januara 2013. godine u Mariborskom Pohorju u Sloveniji, što je vremenski bilo podudarno sa XIX skupom „Trendovi razvoja – TREND 2013“, čija je tema bila „Univerzitet na tržištu.“

Sastanak Ekspertske grupe je održan 18 februara otvorila ga je koordinator projekta FINHED, dr Nevenka Žarkić Joksimović. Na sastanku je dužna pažnja posvećena iskustvima finansiranja visokog obrazovanja u zemljama članicama Evropske unije i mogućnostima implementacije najbolje prakse ovih modaliteta u Bosni i Hercegovini, Crnoj Gori i Srbiji. Članovima Ekspertske grupe su prezentovana dosadašnja stanja i dinamika u pomenutoj oblasti u Velikoj Britaniji (Hugh LAUDER), Belgiji (Luc FRANCOIS, Univerzitet u Gentu), Finskoj

(Maarit VIROLAINEN, Univerzitet u Juvaskuli) i Sloveniji (Pavel ZGAGA, Univerzitet u Ljubljani).

Nakon toga, Jelena Branković (Centar za obrazovne politike, Beograd) ukazala je na značaj donošenja odluka zasnovanog na činjenicama u visokom obrazovanju zemalja regiona. U tom smislu se diskutovalo o daljem radu na radnim paketima projekta, kao i o potrebi kreiranja upitnika za prikupljanje podataka o postojećem modalitetu finansiranja.

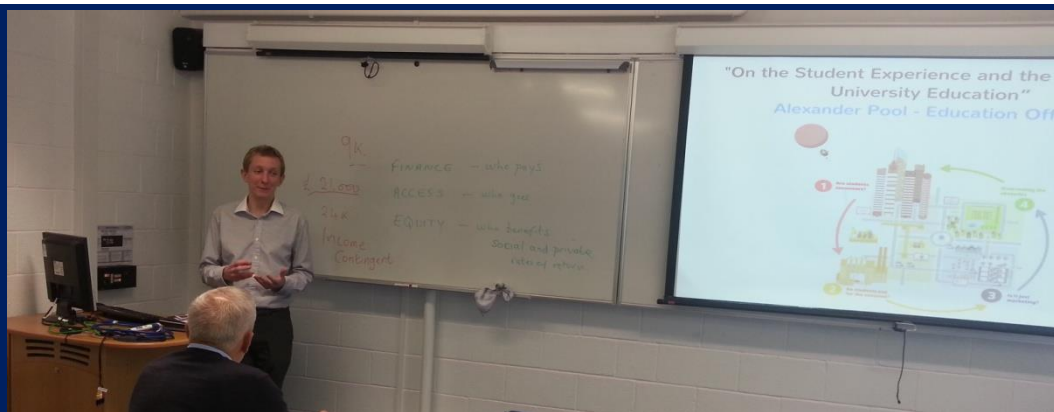
TREND I FINHED

U okviru skupa Trend poseban okrugli sto pod nazivom „Izazovi finansiranja visokog obrazovanja u zemljama Zapadnog Balkana“ održan 19. februara 2013. bio je posvećen ciljevima FINHED projekta. Okrugli sto je otvoren predstavljanjem „Izazovi finansiranja visokog obrazovanja u Srbiji“ koju su izvršili predstavnici Univerziteta u Beogradu, dr Nevenka Žarkić Joksimović, dr Slađana Benković i Miloš Milosavljević. Prezentaciju je pratio veliki broj konstruktivnih stavova, komentara i sugestija predstavnika brojnih interesnih i zainteresovanih strana – studentskih organizacija, zaposlenih na visokoškolskim institucijama i ministarstva nadležnog za poslove visokog obrazovanja..

O Trendu

Ove godine je održan devetnaesti po redu skup „Trendovi razvoja – TREND 2013“ koji je posvećen aktuelnoj temi „Univerzitet na tržištu...“ Konferencija je održana je od 18.02. do 21.02.2013. godine u Mariboru (Slovenija). Saglasno zaključcima skupa, naučni deo konferencije može da se pohvali sa 46 prijavljenih radova i učešćem 75 participanata iz 10 zemalja. Najveći broj učesnika je došao iz Srbije (66) i Slovenije (7), a po jedan učesnik došao je iz Francuske i Bosne i Hercegovine. Ovu strukturu upotpunjuje podatak da su među učesnicima bili predstavnici različitih institucija zainteresovanih za problematiku razvoja visokog obrazovanja, a među njima predstavnici univerziteta, fakulteta i visokih škola strukovnih studija, različitih studentskih organizacija, Ministarstva prosvete, nauke i tehnološkog razvoja Republike Srbije, Ministarstva za edukaciju, nauku, kulturu i sport Republike Slovenije, Regionalne platforme za saradnju u visokom obrazovanju (Regional Platform for Benchmarking and Cooperation in Higher Education), Saveta za regionalnu saradnju (Regional Cooperation Council) i Saveta za akreditaciju u visokom obrazovanju (Council for Higher Education Accreditation).

Pored učesnika sa projekta FINHED, skupu su prisustvovali i predstavnici (ekspertskih i radnih grupa) drugih TEMPUS projekata: Governance and Management Reform in Higher Education in Serbia (GOMES). Building Capacity for Structural Reform in Higher Education of Western Balkan Countries (STREW), i Strengthening Students Role in Governance and Management of the Universities in Serbia (SIGMUS).

STUDIJSKA POSETA UNIVERZITETU U BATU

Poslednje nedelja maja bila je posvećena studijskoj poseti Univerzitetu u Batu (Engleska), tokom koje su učesnici projekta FINHED imali prilike da se upoznaju sa sistemom visokog obrazovanja Engleske, načinom na koji njene institucije reaguju na globalne izazove, a sa posebnim osvrtom na pitanja u domenu finansiranja.

Učesnici su posebno imali prilike da se upoznaju sa finansijskim menadžmentom i

organizacijom na Univerzitetu u Batu, i to iz ugla univerziteta, Departmana za ekonomiju, ali i iz ugla studentskih predstavnika.

UNIVERZITET U BATU

Univerzitet u Batu osnovan je 1966. godine i danas na njemu studira oko 15.000 studenata, od čega preko 25% dolazi iz zemalja van Ujedinjenog Kraljevstva. 2012. je univerzitet rangiran 5. u UK od strane časopisa "Sunday Times" i istovremeno se nalazi u samom vrhu liste od 250 britanskih univerziteta po rangiranju studenata na osnovu njihovog zadovoljstva institucijom.

Odeljenja za ekonomiju i obrazovanje Univerziteta u Batu, koji učestvuju u projektu FINHED, učestvovali su u mnogobrojnim međunarodnim projektima u oblasti obrazovanja i finansija, kao i visokog obrazovanja. Više o Univerzitetu u Batu:

<http://www.bath.ac.uk/>

AKTIVNOSTI U TOKU

Analiza sistema finansiranja visokog obrazovanja - Centralna projektna aktivnost u ovom momentu je prikupljanje podataka o finansiranju šest univerziteta koji učestvuju u projektu FINHED, kao i o sistemima finansiranja visokog obrazovanja u BiH, Crnoj Gori i Srbiji. Cilj ove aktivnosti jeste analiza postojećeg stanja koja će predstavljati polaznu osnovu za dalji rad na unapređenju sistema finansiranja. Izveštaji koji će uslediti nakon analize prikupljenih podataka biće finalizirani do kraja 2013. godine.

Podaci koji se u ovoj fazi prikupljaju od strane univerziteta u konzorcijumu pokrivaju širok spektar tema u domenu finansiranja institucija visokog obrazovanja, među kojima su, vrste i izvori prihoda, raspodela prihoda unutar institucija, vlasništvo svojine, školarine i administrativni troškovi studenata, finansijska podrška studentima od strane institucija, saradnja sa privredom i poslovnim sektorom, i druge. Kada su u pitanju podaci o sistemima finansiranja, teme kojima je pridata posebna pažnja jesu visina ulaganja i način alokacije javnih sredstava, izvori i visina privatnih ulaganja, kao i sistem podrške studentima.

Pripreme za EUROSTUDENT - Kako je u prethodnom broju Biltena FINHED najavljeno, Bosna i Hercegovina, Crna Gora i Srbija će u prvoj polovini 2014, istovremeno za Hrvatskom i nekoliko drugih evropskih zemalja, sprovesti istraživanje EUROSTUDENT. Kako u ovom krugu EUROSTUDENT-a učestvuje skoro trideset evropskih zemalja, BiH, Crna Gora i Srbija će imati priliku da po prvi put sagledaju socijalnu dimenziju i mobilnost u komparativnoj perspektivi.

FINANSIRANJE VISOKOG OBRAZOVANJA U CRNOJ GORI

Intervju sa Biljanom Mišović, Savjetnicom za visoko obrazovanje Ministarstva prosvjete Crne Gore

Visoko obrazovanje u Crnoj Gori stiže se na Univerzitetu Crne Gore, državni univerzitet, dva privatna univerziteta Univerzitet Mediteran i Univerzitet Donja Gorica i sedam samostalnih privatnih fakulteta. Najveći deo javnih sredstava opredeljuje se kroz proces pregovaranja i ona se uglavnom koriste za pokrivanje plata akademskog i administrativnog osoblja na državnom univerzitetu. Dakle, ova budžetska sredstva ne uključuju finansiranje istraživačkih aktivnosti Univerziteta.

Izuzetno postoji mogućnost za finansiranje studenata na privatnim ustanovama na programima od javnog interesa koji se ne realizuju na državnom Univerzitetu. Sredstva za istraživanje se dodjeljuju po javnim konkursima u skladu sa utvrđenim kriterijumima, kako za državne, tako i za privatne ustanove visokog obrazovanja.

Donedavno, Vlada Crne Gore je vršila transfer budžeta za Univerzitet Crne Gore kao blok subvenciju (block grant), ali od 2011. godine finansiranje se sprovodi kroz tzv. linijski budžet, gdje se javna sredstva direktno, namenski, dodeljuju

Takođe, Ministarstvo godišnje raspisuje konkurs za sufinansiranje školarine na magistarskim i doktorskim studijama i putnih troškova za studijske boravke u inostranstvu. Sredstva se dodjeljuju u skladu sa konkursom propisanim kriterijumima.

U skladu sa Zakonom o visokom obrazovanju student ima pravo na smeštaj i ishranu u domu, studentski kredit, stipendiju za najbolje studente, participaciju prevoza u prigradskom i međugradskom saobraćaju, usavršavanje i zdravstvenu zaštitu. Kriterijume, način, uslove i visinu naknade za ostvarivanje navedenih prava propisuje Ministarstvo.

Pravo na smeštaj i ishranu u studentskom domu ostvaruje 1.740 studenata, dok pravo na ishranu ostvaruje 3.075 studenata. Pravo na studentski kredit ostvaruje 3.291 student, dok 302 studenta ostvaruje pravo na stipendiju za talentovane studente.

Takođe, Ministarstvo godišnje raspisuje konkurs za sufinansiranje školarine na magistarskim i doktorskim studijama i putnih troškova za studijske boravke u inostranstvu. Sredstva se dodjeljuju u skladu sa konkursom propisanim kriterijumima.

DOBRE I LOŠE STRANE MODELA

Sadašnji model finansiranja ne obezbeđuje dovoljno sredstava za Univerzitet Crne Gore za pokrivanje redovnih troškova za funkcionisanje ustanove, troškova istraživanja, dodatna podsticajna sredstva za ostvarenje boljih rezultata, te ne uspeva da isfinansira većinu studenata.

ŠTA MINISTARSTVO VIDI KAO NAJVEĆE IZAZOVE?

Ministarstvo je pred vrlo važnim izazovom uspostavljanja novog, efektivnog modela finansiranja, vodeći računa o ostvarivanju pune konzistentnosti između strateških ciljeva razvoja visokog obrazovanja i transparentnih instrumenata za dodelu sredstava kojima će se obezbediti finansijska održivost i efikasnost. Uvođenje novog mehanizma finansiranja zasnovanog na ostvarenim rezultatima, odnosno indikatorima, podstaklo bi ustanove da budu efikasnije i da programe kontinuirano usklađuju sa potrebama tržišta rada.

OČEKIVANJA MINISTARSTVA OD PROJEKTA FINHED?

Za očekivati je da će projekat doprineti da se uradi sveobuhvatna analiza postojećih modela finansiranja, kao i dostupnosti i jednakopravnosti visokog obrazovanja u Crnoj Gori, BiH i Srbiji, kao i razvoj političkog okvira za obezbeđivanje efikasnih i pravičnih sistema visokog obrazovanja, uz podršku partnera EU Belgije, Engleske, Finske i Slovenije. Dodatna vrednost FINHED projekta je što će Crna Gora, po prvi put, učestvovati u međunarodnoj komparativnoj studiji o socijalnoj dimenziji u visokom obrazovanju – EUROSTUDENT.

AKTIVNOSTI U NAREDNOM PERIODU

Do kraja 2013. godine biće realizovana tri događaja u okviru projekta. Početkom oktobra Univerzitet Crne Gore biće domaćin prve radionice u okviru projekta, koja će okupiti rukovodstva univerziteta i fakulteta u regionu i koja će biti posvećena diskusiji o izazovima sa kojima se zemlje u regionu suočavaju kada je visoko obrazovanje u pitanju, a u svetlu preliminarnih rezultata analize prikupljenih podataka o finansiranju visokog obrazovanja. Nakon radionice, u drugoj polovini novembra, Univerzitet u Gentu biće domaćin i organizator druge studijske posete, na kojoj će se partnerske institucije upoznati sa prilikama u Belgiji, a posebno na pomenutom univerzitetu. Tokom ove posete, Upravni odbor projekta će se sastati po drugi put i razmatrati pitanja u domenu pravljanja projektom. Poslednje nedelje novembra, Centar za obrazovne politike biće domaćin regionalne obuke za sprovođenje istraživanja EUROSTUDENT koju će voditi članovi koordinacionog tima projekta EUROSTUDENT na nivou Evrope.

Osim događaja, drugu polovinu godine obeležiće i finalizacija nacionalnih izveštaja o finansiranju, kao i intenzivnije pripreme za terensku fazu sprovođenja istraživanja EUROSTUDENT.

○ EUROSTUDENT-U

Projekat EUROSTUDENT je međunarodni poduhvat koji već skoro dve decenije okuplja veliki broj evropskih zemalja u nastojanju da utvrdi karakteristike socijalne dimenzije u visokom obrazovanju i studentske mobilnosti, a kako bi saznanja koja iz ovih studija proizilaze služila povećanju pristupa visokom obrazovanju, šansi posebno osetljivih grupa studenata da uspešno završe studije i, uopšte, podizanju kvaliteta studiranja i celokupnog sistem visokog obrazovanja. Web: www.eurostudent.eu

BILTEN PRIPREMILI:

Dr Slađana BENKOVIĆ
Zamenik koordinatora projekta
Univerzitet u Beogradu

--
A: Jove Ilića 154,
11000 Beograd | Srbija
E: secretariat@finhed.org

Miloš MILOSAVLJEVIĆ

Administrativni koordinador projekta
Univerzitet u Beogradu

--
A: Jove Ilića 154,
11000 Beograd | Srbija
E: secretariat@finhed.org

BILTEN FINHED PROJEKTA

Izdanje drugo
01/07/2013

UNIVERZITET U BEOGRADU

Studentski trg 1
11000 Beograd
SRBIJA

FINHED kontakt:
<http://www.finhed.org>
secretariat@finhed.org